

การเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาชนไทยภายใต้รัฐบาลทหาร หลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 กรณีศึกษา: กลุ่มคนอยากเลือกตั้ง MBK39

พรสุดา ทบตบ¹, หัซซากร วงศ์สายัณห์²

^{1,2}แขนงวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: s58123438051@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) แนวทางและผลกระทบของการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชนไทยภายใต้รัฐบาลทหาร หลังการรัฐประหาร พ.ศ.2557 และ 2) การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) วิธีการศึกษาเป็นวิธีการศึกษาเชิงเอกสารเพื่อทบทวนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องในแง่สิทธิมนุษยชน สิทธิ และเสรีภาพของประชาชน ขบวนการทางสังคมใหม่ โลกาภิวัตน์ รวมถึงข้อปฏิบัติของหน่วยงานราชการกับการชุมนุม นอกจากนี้ยังใช้วิธีการเข้าร่วมสังเกตการชุมนุมและสัมภาษณ์แกนนำคนสำคัญของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) คือ นายสิริวิชญ์ เสรีธิวัฒน์ หรือที่รู้จักกันในนาม จำนิว เพื่อใช้ในการอธิบายเจตนารมณ์ของการเคลื่อนไหวทางการเมือง

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางและผลกระทบของการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชนภายใต้รัฐบาลทหาร หลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 ในยุคปัจจุบันนั้นเป็นไปตามทฤษฎีขบวนการทางสังคมใหม่แต่เป็นไปได้อย่างจำกัด จึงต้องต้องแสวงหาช่องทางในการเคลื่อนไหวแบบใหม่ที่เป็นไปตามกระแสโลกาภิวัตน์โดยการเลือกใช้ สื่อสังคมออนไลน์ โดยเริ่มจากการนำประเด็นปัญหาทางสังคมที่น่าสนใจและมีผลกระทบต่อประชาชนส่วนมากโพสต์ลงไปในสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ทั้งกลุ่มผู้สนับสนุนและผู้ต่อต้านในประเด็นดังกล่าวสามารถมองเห็นและตอบโต้ประเด็นดังกล่าวได้ แต่พอเข้าสู่ช่วงเวลาหนึ่ง การใช้สื่อสังคมออนไลน์ก็ประสบปัญหาจากการนำข้อมูลความสนใจของผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์จากการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (AI) ทำให้เกิดการรับสารเฉพาะกลุ่ม เมื่อสื่อสังคมออนไลน์ไม่สามารถใช้เป็นช่องทางของการเคลื่อนไหวได้ จึงนำไปสู่การออกไปชุมนุมบนท้องถนน นอกจากนี้ยังมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาเพื่อรับมือกับการโต้กลับจากรัฐบาล และเป็นที่แน่นอนว่าการชุมนุมของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) ทุกครั้งมักจบลงด้วยการที่แกนนำและผู้ร่วมชุมนุมบางส่วนถูกตั้งข้อกล่าวหาจากรัฐบาล เพราะการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39)เปรียบเสมือนของแสดของรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

คำสำคัญ : กลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39), คณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม, นายสิริวิชญ์ เสรีธิวัฒน์, จำนิว

Thai Sector's Political Movement under Military Government 2014 coup d'etate: a Case of 'Thai Want Election' Group, MBK39

Pornsuda Topthop¹, Hatchakorn Vongsayan²

^{1,2}Local administration Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University
Email: s58123438051@ssru.ac.th

Abstract

The objectives of this article were to study: 1) the process and result of political movements by people under the Military dictator age since coup d'etate in 2014 and 2) the movements of election-craving people (MBK39). This article was a documentary research regarding human rights, rights, and liberties knowledge including rules of gathering and informant interviews who was the leader of MBK39 "Mr. Sirawit Seritiwat" or "Ja New" to discuss about political gathering. In light of the investigation,

The study found that the people's political movement under the dictatorship occurred by releasing a dispersion of social issues on social media. Nonetheless, when social media could no longer be used as means for political movement due to the disruption of artificial intelligence (AI) and information blockage, offline techniques were presumed on streets.

Keywords: MBK39, national peace corps, social movement, Mr. Sirawit Seritiwat, Ja New, protest, dictatorship in Thailand

บทนำ

ประชาธิปไตย หากเขียนในภาษาอังกฤษคือ “Democracy” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษากรีกโบราณว่า “Demokratia” เกิดจากการผสมคำระหว่าง “Demos” หมายถึง ประชาชน และ “Kratos” หมายถึง อำนาจหรือพลังกำลัง ดังนั้นประชาธิปไตยจึงหมายถึงอำนาจอันเป็นของประชาชน ในระยะเวลาต่อมาประชาธิปไตยถูกพัฒนาให้ปรับสภาพสอดคล้องกับบริบทสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จนกระทั่งกลายเป็นระบอบการปกครองที่ถูกหยิบยืมแนวคิดไปใช้กันทั่วโลก เนื่องจากความเป็นแนวคิดที่มอบโอกาสให้กับมนุษย์มากที่สุด (หัชชากร วงศ์สายัณห์, 2560 : 217) ดังนั้นหนึ่งในองค์ประกอบของประชาธิปไตย คือ ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ, เป็นอิสระ, มีศักดิ์ศรี ซึ่งมีฐานคิดรองรับหลักการนี้ว่า สิทธิมนุษยชน สิทธิ และเสรีภาพ

สิทธิมนุษยชน (Human Right) หมายถึง สิทธิที่มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรอง ทั้งความคิด และการกระทำที่ไม่มีการล่วงละเมิดได้ โดยได้รับการคุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสนธิสัญญา ระหว่างประเทศและกำหนดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชนทุกคน

จากข้อความข้างต้นสามารถอนุมานได้ว่าระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักนั้น แท้จริงแล้วภายในของระบอบประชาธิปไตยยังประกอบไปด้วยการเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นบนพื้นฐานสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งควรตระหนักถึงความสำคัญของทั้งสามค่านี้นี้มากที่สุด เนื่องจากเป็นตัวแทนของประชาชนที่เข้ามาเพื่อบริหารกิจการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการ

ของประชาชน และประชาชนสามารถแสดงออกถึงความไม่พอใจต่อรัฐ ในรูปแบบการออกมา รวมกลุ่มชุมนุมประท้วงเกี่ยวกับการกระทำของรัฐบาล แต่จำเป็นต้องทำโดยสงบ ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรง

สำหรับประเทศไทย หลักประกันที่แนชัดในเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน เกิดภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2475 แต่เป็นการกล่าวถึงสิทธิเสรีภาพรวมรวมกันไว้ในมาตราเดียว ต่อมารัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ได้ให้การรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากขึ้นเป็นลำดับ จนถึงรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับสมบูรณ์ที่สุดภายใต้พัฒนาการของสิทธิและเสรีภาพของประชาชนของไทย หลังจากผ่านภาวะล้มลุกคลุกคลานตามยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง หากในยุคประชาธิปไตยเรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนก็จะได้รับความสำคัญ ในทางตรงกันข้ามช่วงของยุคเผด็จการทหารเรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ก็ไม่ได้รับความสำคัญเท่าที่ควร ภายใต้การสับเปลี่ยนหมุนเวียนของระบอบการปกครองในประเทศไทยที่เกิดจากการรัฐประหารบ่อยครั้งโดยผู้มีอำนาจ ทำให้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในไทย ในระยะแรกเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของไทยมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองโดยมีเหตุการณ์ที่สำคัญ ๆ อันได้แก่ ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของนักศึกษาในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 โดยนักศึกษาต้องการเรียกร้องรัฐธรรมนูญจากรัฐบาลเผด็จการของ จอมพลถนอม กิตติขจร จนนำไปสู่การใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมของรัฐบาล ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นแล้วยังมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองอื่นตามมามากมายหลายเหตุการณ์ จนเกิดเป็นวิกฤตการณ์ทางการเมือง

วิกฤตการณ์ทางการเมืองครั้งล่าสุดมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งทางการเมืองที่ได้เริ่มต้นขึ้น

เมื่อรัฐบาลของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้ทำการเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมเข้าสู่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างและเกิดการไม่เห็นด้วย เป็นเหตุให้นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ทำการชุมนุมคัดค้านจนสุดท้ายร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมไม่ผ่านมติความเห็นจากวุฒิสภา แต่นายสุเทพก็ไม่ได้ยุติการชุมนุมแต่อย่างใด ความขัดแย้งทางการเมืองยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นจากสถานการณ์การเมืองที่ระส่ำระสายรวมถึงความวุ่นวายที่เกิดขึ้นในสังคม เนื่องจากผู้ชุมนุมโดนกลุ่มผู้ไม่หวังดีทำร้ายจนท้ายที่สุดในวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็ได้ประกาศกฎอัยการศึกเพื่อเข้าควบคุมสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมและอาสาเป็นคนกลางในการไกล่เกลี่ยปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ไม่ประสบความสำเร็จจนในที่สุดทำให้พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาตัดสินใจยึดอำนาจทำการรัฐประหาร โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557

จะเห็นได้ว่าในประเทศไทยที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การเคลื่อนไหวทางการเมืองกลับถือเป็นเรื่องต้องห้ามโดยเฉพาะในรัฐบาลทหารที่มาจาก การรัฐประหาร กลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) เป็นกลุ่มผู้เคลื่อนไหวทางการเมือง เนื่องจากความไม่พอใจต่อการรัฐประหารและคำสั่งเลื่อนการเลือกตั้งของคณะความสงบแห่งชาติ รวมไปถึงการประกาศใช้ มาตรา.44 จึงมีการชุมนุมที่อ้างอิงตามสิทธิต่าง ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ในหมวดว่าด้วยของสิทธิเสรีภาพของประชาชน ในความสามารถออกความคิดเห็นได้ตามหลักของระบอบประชาธิปไตย

MBK 39 เป็นชื่อเล่นที่ใช้เรียกกลุ่มผู้ถูกกล่าวหาทั้ง 39 คนจากการร่วมกิจกรรม “รวมพลคนอยากเลือกตั้งฯ” ที่สกายวอล์ค บริเวณ

ห้างสรรพสินค้ามาบุญครอง (MBK) เมื่อวันที่ 27 ม.ค. 2561 ชื่อ MBK 39 เป็นที่รู้จักและพูดถึงในสื่อสังคมออนไลน์ โดยเป็นการตั้งชื่อล้อไปกับวงไอดอล BNK 48 โดยแฮชแท็ก #MBK39 ถูกพูดถึงจำนวนมาก จนติดเทรนด์อันดับสามของทวิตเตอร์ ประเทศไทย โดยมีแกนนำที่สำคัญคือนายสิริวิชญ์ เสรีธิวัฒน์ หรือที่รู้จักกันในนาม จ่านิว ปัญญาชนนักเคลื่อนไหวที่มีความมุ่งมั่นว่าอยากเห็นสังคมไทยหลุดจากกรอบเดิมและเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นสำหรับทุกคน

การชุมนุมของคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) และการปฏิบัติต่อพลเมืองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ข้องักขามากมายถูกตั้งอย่างรวดเร็วจนประชาชนทั่วประเทศ การกระทำของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) ใช้การกระทำที่ผิดหรือไม่ เมื่อพิจารณาจากหลักว่าด้วยสิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ถือว่าการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ถือว่าทำเกินกว่าเหตุหรือไม่

บทความวิชาการฉบับนี้มีขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางและผลกระทบของการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชนภายใต้รัฐบาลทหารหลังการรัฐประหาร พ.ศ.2557 และตีแผ่ความนึกคิดจากแกนนำกลุ่ม “คนอยากเลือกตั้ง MBK39” ว่าแท้จริงแล้วพวกเขามีเจตนารมณ์อย่างไร ถึงกล้าแสดงออกในรัฐบาลเผด็จการทหาร แม้รู้ว่าการกระเบียดกระชังและรัฐธรรมนูญซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศใช้การไม่ได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวทางและผลกระทบของการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชนไทยภายใต้รัฐบาลทหาร หลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557
2. เพื่อศึกษาการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) ภายใต้รัฐบาลทหาร หลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557

วิธีการดำเนินการ

บทความฉบับนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงเอกสาร เพื่อทบทวนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องในแง่สิทธิมนุษยชน สิทธิ และเสรีภาพของประชาชน ขบวนการทางสังคมใหม่ โลกาภิวัตน์ รวมถึงข้อปฏิบัติของหน่วยงานราชการกับการชุมนุม ผสมกับการสัมภาษณ์แกนนำชุมนุม “คนอยากเลือกตั้ง MBK39” คือ นายสิริวิชญ์ เสรีธิวัฒน์ หรือที่รู้จักกันในนาม จำนิว เพื่อใช้ในการอธิบายเจตนารมณ์ของการเคลื่อนไหวทางการเมือง

ผลการศึกษา

1. แนวทางและผลกระทบของการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชนไทย ภายใต้รัฐบาลทหาร หลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557

ต้นทศวรรษที่ 1970 ขบวนการเคลื่อนไหวเรียกร้องของประชาชนธรรมดาเกิดขึ้นมากมาย ในประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้าในซีกโลกตะวันตก โดยในระยะแรกเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่มีความเฉพาะกลุ่มและแยกสังคมกับการเมืองออกจากกันโดยสิ้นเชิง ซึ่งในปัจจุบันได้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ที่หลอมรวมขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองเป็นเนื้อเดียวกันและขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ก็ไม่ใช่การเรียกร้องเฉพาะกลุ่มอีกแล้ว ซึ่งลักษณะที่สำคัญของกระบวนการทางสังคมแบบใหม่ สามารถสรุปได้ 3 ประการ (ประภาส ปันตบแต่ง, 2552) ดังนี้

1.1 ขบวนการเหล่านี้ไม่ได้ตั้งอยู่บนฐานของชนชั้นเดียวแต่เป็นการตอบโต้กับปัญหาและความขัดแย้งใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมซึ่งวางอยู่บนฐานหลากหลายชนชั้น

1.2 ขบวนการเกิดสังคมใหม่เป็น การเคลื่อนไหวเรียกร้องที่ไม่ผ่านกลไกทางการเมืองที่ดำรงอยู่

1.3 กระบวนการเหล่านี้มิได้เรียกร้อง

เกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม แต่ต้องการสร้างกติกาหรือกฎเกณฑ์ชุดใหม่

ขบวนการทางสังคมใหม่มีแนวทางและยุทธวิธีในการเคลื่อนไหวที่ปรากฏให้เห็นทั่วไปสามารถจำแนกได้ 3 รูปแบบ คือ 1) ยุทธวิธีตามช่องทางระบบการเมืองปกติ 2) ยุทธวิธี การขัดขวางทำลายระบบการเมืองปกติ 3) ยุทธวิธี การใช้ความรุนแรง ซึ่งแนวทางการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนภายใต้ระบอบเผด็จการนั้นเป็นไปตามยุทธวิธีที่ 2 ยุทธวิธีการขัดขวางทำลายระบบการเมืองปกติทั้งในระดับที่ไม่ผิดกฎหมายและผิดกฎหมาย (ศักดิ์ มาร์ค, 2557) แต่การเคลื่อนไหวทางการเมืองภายใต้ระบอบเผด็จการนั้นในทุกเรื่องย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบเสมอต่อกลุ่มที่ออกมาเคลื่อนไหว ในกรณีของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK 39) นั้น ผลกระทบในทางบวกคือ การที่รัฐบาลจะต้องออกมาให้คำสัญญากับประชาชนและกำหนดวันเลือกตั้งที่มั่นคงและแน่นอนกว่าทุกครั้ง เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และไม่ต้องทำให้ประชาชนลุกฮือขึ้นต่อต้านตามยุทธวิธีการเคลื่อนไหวและการแสดงอารยะขัดขืนโดยไม่ใช้ความรุนแรงที่แม้จะขัดต่อกฎหมายยังคงถือว่ามีความชอบธรรมในระบอบประชาธิปไตย (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ และคณะ, 2549) และผลกระทบในทางลบ คือ การถูกดำเนินคดีของแกนนำและประชาชนบางส่วนที่ออกมาเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นการถูกดำเนินคดี ด้วยข้อกล่าวหาที่ไม่สมเหตุสมผลและเป็นที่กังขาแก่ประชาชน

2. การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39)

นับตั้งแต่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สู่ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 มาจนถึงปัจจุบัน (2561) เป็นเวลากว่า 86 ปีแล้ว

แต่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย นั้น ประเทศไทยกลับมีการทำรัฐประหารมาแล้ว ถึง 13 ครั้งซึ่งการรัฐประหารครั้งที่ 13 นั้น ตรงกับ สังคมในยุคปัจจุบัน (2561) โดยมีเหตุผลมาจาก วิกฤตการณ์ทางการเมืองไทย 2556-2557 ซึ่งเกิดจากการประท้วงต่อต้านรัฐบาล ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดย กลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลง ประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) มีจุดมุ่งหมาย กำจัดอิทธิพลของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ออกจาก การเมืองไทย และเพื่อจัดตั้งสภาประชาชนเพื่อ ควบคุมการปฏิรูปประเทศ ซึ่งมีการเดินขบวนและ ชุมนุมประท้วง ปิดการจราจร ยึดสถานที่ราชการ ต่าง ๆ และมีการตอบโต้กันระหว่างฝ่าย กปปส. และฝ่าย นปช. จนเหตุการณ์บานปลายมากมี การสูญเสียของชีวิตผู้คนและทรัพย์สินเป็น จำนวนมาก จนในที่สุด พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ประกาศ ใช้กฎอัยการศึก และได้ยึดอำนาจ การปกครองจากรัฐบาล ก่อให้เกิดเหตุการณ์ รัฐประหาร ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ในที่สุด

สาเหตุของการเกิดวิกฤตการณ์การเมืองไทย ในปี 2556-2557 เกิดจากหลายสาเหตุ ดังนี้

2.1 โครงการจำนำข้าว เกิดจากการทุจริตในโครงการรับจำนำข้าว และเมื่อ รัฐบาล ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้ยุบสภา จึงทำให้ รัฐบาลรักษาการไม่สามารถอนุมัติงบประมาณ ในการจ่ายเงินให้แก่ชาวนาได้จนนำไปสู่ความเดือดร้อน ของชาวนา

2.2 พ.ร.บ.นิรโทษกรรม เกิดจากการที่ นายวรชัย เหมะ สส.พรรคเพื่อไทย เสนอร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรม เข้าสู่สภานิติบัญญัติ เพื่อให้ สอดคล้องกับนโยบายความปรองดองของรัฐบาล ยิ่งลักษณ์ในขณะนั้น โดยมีเนื้อหาและเจตนารมณ์ เพื่อนิรโทษกรรมให้กับประชาชนที่มีคดีเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมืองและความผิดทางการเมือง เท่านั้น จนกลายเป็นชนวนของความแตกแยก

ทางความคิด ซึ่งทำให้รัฐบาลขาดความชอบธรรม และลดความน่าเชื่อถือในสายตาของประชาชน

ผลสืบเนื่องจากวิกฤตการณ์การเมืองไทย ปี 2548-2553 ที่เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมือง ซึ่งต่อต้านและสนับสนุน ทักษิณ ชินวัตร อดีต นายกรัฐมนตรี ซึ่งวิกฤตการณ์ดังกล่าวได้บันทึกบน เสถียรภาพทางการเมืองตั้งแต่ปี 2548 จนมาถึง วิกฤตการณ์การเมืองปี 2556-2557 ดังข้างต้น

การรัฐประหารทำให้การเมืองไทยอยู่ในภาวะ ชะงักงัน การปกครองอยู่ภายใต้ระบอบการปกครอง แบบเผด็จการและนอกเหนือไปจากนั้นคือ การประกาศ ใช้มาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 โดย คสช. มาตรา 44 มี สารสำคัญ อันได้แก่ ทุกการกระทำของ คสช. จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและไม่ต้อง รับโทษใด ๆ ตามที่อาจจะเกิดขึ้นตลอดเวลา การบังคับใช้มาตรา 44 นอกจากนั้นการไม่ปฏิบัติ ตามคำสั่งหรือขัดขวางการทำงานของ คสช. ถือเป็นการผิดตามมาตรา 44 มีโทษจำคุกและ ปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ รวมไปถึงการห้ามชุมนุม ทางการเมืองเกินกว่า 5 คน ดังเช่นกฎอัยการศึก การรัฐประหารกินเวลาต่อเนื่องไปเกือบ 4 ปี รัฐบาลทหารได้ฝังรากลึกและแทรกซึมลงไป ในทุกมิติชีวิตของคนไทย รวมถึงการเตรียมสืบทอด อำนาจที่มีอยู่ผ่านรัฐธรรมนูญรวมไปจนถึง การเลือกตั้งที่ถูกเลื่อนเวลาออกไปเรื่อย ๆ เป็น เหตุทำให้คนบางกลุ่มไม่พอใจจนนำไปสู่ การเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเรียกร้อง การเลือกตั้งภายใต้รัฐบาลเผด็จการทหาร โดย คนกลุ่มนี้ประกอบด้วย นักศึกษา นักกิจกรรม และประชาชน เขาเรียกตัวเองว่า “คนอยากเลือกตั้ง” โดยมีชื่อเรียกภายหลังว่า MBK 39

เมื่อกล่าวถึงการเคลื่อนไหวทางสังคมนั้น อาจกล่าวได้ว่า แกนนำของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) นั้น ได้มีการเคลื่อนไหวทางสังคม ในประเด็นต่าง ๆ มาตั้งแต่การเป็นเครือข่าย

นักศึกษา โดยในขณะนั้นเป็นประเด็นเกี่ยวกับในมหาวิทยาลัย ดังที่แกนนำกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) กล่าวไว้ว่า

“ก่อนหน้านี้เรามีเครือข่ายนักศึกษาอยู่ หลังจากนั้นตอนแรกทุกคนก็ต่างทำคนละประเด็นกันไป เน้นประเด็นในมหาลัย มีปัญหากับผู้บริหาร เรื่องไหนเราก็เปิดประเด็นเรื่องนั้น อย่างผมอยู่ธรรมศาสตร์สมัยก่อน ว่างก็จะไปถล่มอธิการบดีเป็นประจำ” (สิริวิชัย เสรริวัฒน์, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2561)

เมื่อเข้าสู่การรัฐประหาร เมื่อ 22 พฤษภาคม 2557 การรัฐประหารในครั้งนี้สะท้อนไปถึงเครือข่ายนักศึกษาดังกล่าว ทำให้เครือข่ายนักศึกษาเกิดการทบทวน ปรีกษาหาหรือกันเพื่อขับเคลื่อนการต่อต้านการรัฐประหาร เมื่อสังคมไทยก้าวเข้าสู่สังคมเผด็จการ ขบวนการดำเนินการทุกอย่างภายใต้รัฐบาลเผด็จการไม่สามารถที่จะตรวจสอบได้ ทำให้เครือข่ายนักศึกษาเห็นแล้วว่า จะต้องทำอะไรสักอย่าง เพื่อให้เกิดผลสะท้อนกลับแก่ความรู้สึกนึกคิดของผู้คนในสังคม ดังที่แกนนำกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) ได้บอกกับนักศึกษาว่า

“พอเข้าสู่การรัฐประหารปี 57 วันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เราก็มีการคุยกันในกลุ่มนักศึกษาว่าเป็นฝ่ายที่จะขับเคลื่อนการรัฐประหาร เราก็เริ่มกิจกรรมตั้งแต่วันที่ 23 เรื่อยมา ทำหลายกิจกรรม เน้นช่วงเรื่องตัวกิจกรรมหลัก ๆ คือ เรื่องการก่อสร้างอุทยานราชภักดิ์” (สิริวิชัย เสรริวัฒน์, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2561)

แนวคิดนี้ทำให้กิจกรรมนั่งรถไฟไปอุทยานราชภักดิ์เกิดขึ้น โดยกิจกรรมดังกล่าวต้องการสะท้อนถึงความไม่โปร่งใสในการบริหารงบประมาณที่ใช้ในการจัดสร้างและกิจกรรมนี้สะท้อนผลกลับสู่สังคมอย่างเป็นที่น่าพอใจสำหรับนักเคลื่อนไหวและเป็นที่น่าพอใจแก่รัฐบาล

การเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบดังกล่าวตรงกับขบวนการทางสังคมใหม่ที่ ประภาส ปันตบแต่ง

(2552) ได้อธิบายไว้ว่า ลักษณะที่สำคัญของกระบวนการทางสังคมแบบใหม่สามารถสรุปได้ 3 ประการ คือ

ประการแรก ขบวนการเหล่านี้ไม่ได้ตั้งอยู่บนฐานของชนชั้นเดียวแต่เป็นการตอบโต้กับปัญหา และความขัดแย้งใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมซึ่งวางอยู่บนฐานหลากหลายชนชั้น เพราะการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) ไม่ใช่ความขัดแย้งทางชนชั้นในกรอบสังคมสมัยใหม่ในอดีต แต่มีความซับซ้อนและตัวแสดงที่เคลื่อนไหว ซึ่งขับเคลื่อนโดยปัญญาชนกลุ่มหนึ่ง และกลุ่มประชาชนที่ตระหนักในสิทธิและเชื่อว่าตนเองเสียผลประโยชน์ทางนโยบาย ภายใต้การปกครองของรัฐบาลเผด็จการทหาร

ประการที่สอง ขบวนการเกิดสังคมใหม่เป็นการเคลื่อนไหวเรียกร้องที่ไม่ผ่านกลไกทางการเมืองที่ดำรงอยู่ โดยกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) ใช้วิธีการสื่อสารสังคมออนไลน์และการชุมนุมบนท้องถนน

ประการที่สาม กระบวนการเหล่านี้ไม่ได้เรียกร้องเกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม แต่ต้องการสร้างกติกาหรือกฎเกณฑ์ชุดใหม่ เพราะข้อเรียกร้องของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) คือ การสร้างกติกาใหม่ที่ย่อมต้องเกิดขึ้นจากระบอบประชาธิปไตย อันจำเป็นต้องเริ่มจากการเลือกตั้ง เมื่อประเด็นการทุจริตถูกกล่าวถึง ประเด็นอื่น ๆ ก็เริ่มตามมา จนถึงประเด็นการร่างรัฐธรรมนูญ โดยรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวเป็นรัฐธรรมนูญเพื่อการสืบทอดอำนาจของรัฐบาลเผด็จการและกำลังจะทำให้มีการลงประชามติรับหรือไม่รับ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ถ้าหากมีการยอมรับมากกว่า การเมืองจะเป็นระบบสืบทอดอำนาจ ดังนั้นนักเคลื่อนไหวทางสังคมกลุ่มนี้ จึงเกิดกิจกรรม การรณรงค์การลงประชามติให้ประชาชนโหวตไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ กิจกรรมนี้รวมพลประชาชนอยากเลือกตั้ง แสดงพลัง การสืบทอดอำนาจ คสช. เมื่อ

วันที่ 27 มกราคม 2561 บริเวณสกายวอล์ค แยกปทุมวัน ซึ่งเกิดการชุมนุมในครั้งนี้ นำโดย นายสิริวิชญ์ เสรีวิวัฒน์ หรือ จ่านิว แกนนำกลุ่ม Start Up People และนายรังสิมันต์ โรม สมาชิกกลุ่มที่เรียกตัวเองว่า กลุ่มฟื้นฟูประชาธิปไตย โดยภายหลังการชุมนุมในครั้งนี้ได้มีประชาชน รวมไปถึงแกนนำคนอยากเลือกตั้ง ถูกตั้งข้อกล่าวหา จำนวน 39 คน อันเป็นที่มาของชื่อ MBK 39

ภายหลังการชุมนุม ในวันที่ 27 มกราคม 2561 จบสิ้นลงกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง ก็ได้มีการนัดรวมพลกันอีกครั้งในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2561 ณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย โดยมีเหตุผลมาจากที่ คสช. พยายามที่จะเลื่อนการเลือกตั้งอีกครั้ง และคงจะเลื่อนต่อไปอีกในอนาคตเพื่อต่อเวลา สืบทอดอำนาจครั้งแล้วครั้งเล่า เหนือไปกว่านั้น คือ การสนองผลประโยชน์ของตนเอง หากปล่อยให้ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) กระทำการอย่างนี้ต่อไป ระบอบประชาธิปไตยจะไม่เกิดขึ้น อย่างแน่นอน โดยกิจกรรมในครั้งนี้เป็นการรวมพลคนอยากเลือกตั้ง – คนรักประชาธิปไตยเพื่อทวงสิทธิเสรีภาพที่หายไปและเรียกร้องให้รัฐบาล คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ลาจากอำนาจ และจัดให้มีการเลือกตั้งโดยเร็วที่สุด มีการใช้ชื่อกิจกรรมว่า “หยุดยื้ออำนาจ หยุดยื้อเลือกตั้ง: หมดเวลา คสช. ถึงเวลาประชาชน” อย่างไรก็ตามจากการรวมตัวกันครั้งนี้ แกนนำและผู้เข้าร่วมชุมนุมบางส่วน โดนถูกตั้งข้อกล่าวหาและถูกดำเนินคดี ซึ่งการเคลื่อนไหวในครั้งนี้ได้ผลดีกว่าที่คาดการณ์ไว้ ตามคำบอกเล่าของแกนนำคนอยากเลือกตั้ง (MBK39)

“เราเลยคิดว่าต้องให้คนรวมชุมนุมครั้งใหญ่ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อที่จะให้รวมพลคนที่ไม่อดทนต่อระบอบ คสช. เพราะนี่กำลังเข้าสู่ปีที่ 4 ของ คสช. แล้วก็ผลจากวันนั้น มันก็มีการชุมนุมก่อน ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ ที่ถนนราชดำเนิน มันก็นำไปสู่ที่รัฐบาลต้องออกมาประกาศยืนยันอย่าง

ชัดเจนว่าทุกครั้ง ที่ผ่านมามีการเลือกตั้งในเดือนกุมภาพันธ์นี้ปี 62 อันนี้ก็ยอมรับว่า เป็นผลจากส่วนหนึ่ง คือ พุดง่าย ๆ รัฐบาลก็ขายผ้า เอาหน้ารอด เกิดนักศึกษา นิสิต ตีมือבקันขึ้นมา มันก็ไปกันใหญ่ ดังนั้นรัฐบาลควรมีวิธีลดแรงเสียดทาน ขายผ้าหน้ารอด ต้องลดแรงเสียดทานให้ได้ ผลจากแรงกดดันเหล่านี้ ทำให้ คสช. ต้องออกมาประกาศการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นผลจากแรงกดดันจากการเคลื่อนไหวอยู่พอสมควรในเรื่องนี้” (สิริวิชญ์ เสรีวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2561)

เมื่อกระบวนการเรียกร้องการเลือกตั้งจากรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เริ่มจุดติด ทำให้การเคลื่อนไหวของประชาชนได้ขยายตัวออกไปนอกเขตเมืองหลวง กลุ่มสมาชิกเสรีมาจากวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อประชาธิปไตยได้จัดกิจกรรม “รวมพลคนอยากเลือกตั้ง” ณ บริเวณหน้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งหลังการจัดกิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 6 คน โดนดำเนินคดี ในข้อกล่าวหาฝ่าฝืนคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 3/2558 กิจกรรม Start Up People On Tour : ปลุกพลังคนอยากเลือกตั้งครั้งที่ 2 ที่จัดขึ้น ณ ชายหาดหน้าห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพญา เมืองพญา จังหวัดชลบุรี หลังจากการจัดกิจกรรม หมายถึงถูกส่งถึงผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 7 คน ข้อหาว่า จัดการชุมนุมโดยไม่แจ้งผู้รับแจ้ง จนมาถึงเวทีคนอยากเลือกตั้ง จัดปราศรัยในหัวข้อ “ปากปราศรัยน้ำใจเชือดเผด็จการ 3-2-1 ถึงเวลาเปลี่ยน” บริเวณหลังหอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยการชุมนุมในครั้งนี้ ผู้ชุมนุมสวมหน้ากากที่ชื่อว่า “ยูทูนีโอคีโอ” เนื่องจาก พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา โกหกกับประชาชน และโกหกกับประชาคมโลก หลังเลื่อนการเลือกตั้งมาหลายครั้ง

ทั้งนี้ในการชุมนุมวันที่ 10 มีนาคม 2561 นั้น ได้มีการประกาศของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง

โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียกร้องให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยุติการดำรงอยู่ของตนเอง เนื่องจากการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองนั้น สามารถกระทำโดยรัฐบาลและหน่วยงานราชการตามระบบปกติ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ไม่มีความจำเป็นต้องดำรงอยู่ให้เปลืองงบประมาณแผ่นดิน รวมไปถึงจนถึงการเรียกร้องให้เปลี่ยนสถานะรัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นรัฐบาลรักษาการและยกเลิกคำสั่งประกาศและคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่จำกัด สิทธิเสรีภาพของประชาชน ภายหลังจากการชุมนุมในครั้งนี้ แล้วก็ได้มีการนัดชุมนุมกับครั้งต่อไป วันที่ 24 มีนาคม 2561 ซึ่งเป็นการนัดชุมนุมครั้งใหญ่ครั้งใหม่เพื่อตอกย้ำข้อเรียกร้องของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) และต้องการยึดคืนรัฐบาลเพื่อไม่ให้ปล่อยปะละเลยต่อคำสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชนในช่วงเวลาที่ผ่านมา

การนับถอยหลังความอดทนและทัศนคติของผู้นำกลุ่ม MBK39 จากการเรียงลำดับกิจกรรมการชุมนุมของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) ครั้งที่ผ่านมา นั้น สามารถกล่าวได้ว่า เนื่องจากการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ของ คสช. กินเวลายาวนานกว่า 4 ปี สร้างความเสียหายมากมาย โดยเฉพาะความเสียหายทางเศรษฐกิจ การลงทุนที่หายไปเกือบหมดส่งผลกระทบต่อที่รุนแรงมากต่อประเทศไทย กระทบต่อการพัฒนาที่ช้ากว่าประเทศเพื่อนบ้าน การทุจริตคอร์รัปชันอันไม่สามารถตรวจสอบได้ และการกระทำของผู้มีอำนาจที่คานต่อสายตาประชาชน โดยเฉพาะการแก้ปัญหาเศรษฐกิจที่ไร้ประสิทธิภาพส่งผลให้ประชาชนเริ่มเรียกร้องหาการเลือกตั้ง อันเป็นเส้นทางกลับสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ผวนวกกับการที่รัฐบาลให้คำคืนสัญญาว่าจะมีการจัดการเลือกตั้งในปี 2561 แต่เมื่อเวลาเดินเข้าเดือนมกราคม 2561 สถานिति

บัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ประกาศเลื่อนการเลือกตั้งออกไปด้วยขบวนการพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญ ทำให้ต้องยืดระยะเวลาออกไปเป็นปี 2562 การเคลื่อนไหวของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) จึงได้เกิดขึ้น โดยการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนอยากเลือกตั้งครั้งแรกขึ้น เนื่องจากการชุมนุมประท้วงการเลือกตั้งต้องเกิดขึ้นภายใน ปี 2561 เพราะไม่เชื่อมั่นในคำสัญญาของรัฐบาล คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) รวมถึงคนอยากเลือกตั้งบอกกับนักศึกษาว่า

“เราไม่เชื่อมั่นในคำมั่นสัญญาของรัฐบาล คสช. เขาเลื่อนการเลือกตั้งไปเรื่อย บอกเลือกตั้ง 61 พอปี 61 ก็บอก 62 พอปี 62 ก็จะไม่บอกปี 63 อีกหรือ” (สิริวิทย์ เสรีจิวัฒน์, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2561)

ดังนั้นเขาจึงมีความคิดว่า ต้องมีการรวมตัวชุมนุมครั้งใหญ่เพื่อรวมพลคนที่ไม่ยอมทนต่อระบอบ คสช. และผลของการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2561 ให้นำไปสู่การที่รัฐบาลต้องออกมาประกาศยืนยันชัดเจนกว่าทุกครั้งว่า จะมีการเลือกตั้งในเดือน กุมภาพันธ์ ปี 2562 ซึ่งข้อมูลดังกล่าวก็มีทั้งความเป็นไปได้และเป็นไปไม่ได้ เพราะรัฐบาลชอบที่กลับคำพูดของตนเองและชอบที่จะให้สัญญาแต่ไม่เลือกที่จะรักษาสัญญาดังที่ปรากฏให้เห็นอยู่เป็นนิจ

แกนนำมีช่องทางการรวมพลที่เปลี่ยนไปตามบริบทของกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งปัจจัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนโลกและเชื่อมต่อการเรียนรู้ ตลอดจนท้าทายบทบาทอันแข็งแกร่งดั้งเดิมของชาติได้เป็นอย่างดี (เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และอรอร ภูเจริญ, 2554)

“อย่างแรกก็คงปฏิเสธช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ไม่ได้ถือว่าเป็นช่องทางที่สะดวกที่สุดแล้วคนเข้าถึงง่ายที่สุด ช่องทางที่สอง คือ การประสาน

งานตามเครือข่ายต่าง ๆ” (สิริวิชัย เสรีริวัฒน์, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2561)

กลุ่มคนอยากเลือกตั้งมีวิธีการระดมมวลชนหลากหลายช่องทาง ตามคำบอกกล่าวของแกนนำคนอยากเลือกตั้ง จะเห็นได้ว่า กลุ่มคนอยากเลือกตั้งเลือกที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นฐานหลักในการระดมมวลชน ซึ่งเป็นไปตามกระแสของโลกาภิวัตน์โดยองค์ประกอบที่สำคัญของโลกาภิวัตน์คือ ปัจจัยทางเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดช่องทางการเคลื่อนไหวรูปแบบใหม่ที่เพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงการใช้ความร่วมมือในรูปแบบเครือข่ายที่สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบเครือข่ายที่มีพลังพอสมควร โดยกลุ่มมวลชนที่สำคัญของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง นอกจากนักศึกษาและคนรุ่นใหม่แล้ว ไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่ากลุ่มมวลชนคนเสื้อแดงก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ แม้ในหมู่มวลชนเสื้อแดงแต่ก็มักพบเจอผู้ทัศนคติแตกต่างซึ่งผู้เข้าร่วมการชุมนุมครั้งนี้ เป็นกลุ่มมวลชนเสื้อแดงที่ไม่อ้างอิงกับพรรคการเมืองหรือตัวบุคคลแต่ให้ความสนใจในจุดยืนและเป้าหมายร่วมกันดังที่ปรากฏในการสัมภาษณ์แกนนำ กลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) ว่า

“กลุ่มมวลชน ซึ่งแน่นอน มวลชนที่สำคัญมาก คือ มวลชนเสื้อแดง แต่กลุ่มที่ไม่ได้ออกตัวเป็นเสื้อแดงชัดเจน คือ กลุ่มที่คอยจับจุดยืนเราได้ เพราะแน่นอนมีการเข้าร่วม กับเรา แต่เราไม่ได้พูดถึงประเด็นความเป็นเสื้อแดงมากนัก เรานั่นตรงจุดร่วมกันมุ่งสู่เป้าหมายการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย” (สิริวิชัย เสรีริวัฒน์, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2561)

การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในการระดมมวลชนนั้น มีความสะดวกก็จริง แต่ในทางกลับกัน สื่อสังคมออนไลน์ก็มีข้อจำกัด โดยเฉพาะ Facebook ที่ปัจจุบันมีระบบ (AI) ในการจับความเคลื่อนไหวความสนใจของแต่ละคน ดังนั้นคนที่เห็นข้อมูลก็เป็นคนกลุ่มเดิม นอกจากการระดมมวลชน

ในสื่อสังคมออนไลน์ แล้วกลุ่มคนอยากเลือกตั้งก็ยังใช้พลังสื่อสังคมออนไลน์ ในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดทำให้กลุ่มคนอยากเลือกตั้งต้องเดินทางสู่การเคลื่อนไหวบนท้องถนน

“เพราะการเคลื่อนไหวทางถนนนั้นเป็นประเด็นที่ต้องถูกพูดถึงในสื่อ อย่างน้อยการสื่อสารที่เข้าไปในสื่อกระแสหลักแม้ในช่วงเวลาสั้น ๆ ที่ เป็นข่าวว่ามีการชุมนุมกัน ทั้งหน้าหนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์ จะทำให้คนเห็นว่า มีการออกมาเคลื่อนไหวแล้วก็จะ เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการระดมมวลชนในรอบต่อไป” (สิริวิชัย เสรีริวัฒน์, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2561)

การออกมาชุมนุมบนท้องถนนของกลุ่มคนอยากเลือกตั้งนั้น ยืนยันหนักแน่นถึงการให้ประกาศการเลือกตั้งภายในปี 2561 แต่ก็มีเหตุผลที่มากกว่าการเลือกตั้ง คือ การยุติการสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

การเปลี่ยนรูปแบบการชุมนุมเพื่อรับมือกับผู้มีอำนาจการเคลื่อนไหวทางการเมืองในยุคเผด็จการไม่ใช่เรื่องง่าย แต่กลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK 39) ก็เลือกที่จะออกมารวมตัวเคลื่อนไหวเพื่อต้องการทวงคืนสิทธิ์ที่เคยมีและเรียกร้องให้ยุติบทบาทของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ให้รัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กลับคืนสู่สถานะรัฐบาลรักษาการเพื่อนำไปสู่การเลือกตั้งที่เป็นอิสระ เสรี และโปร่งใส แกนนำกลุ่มคนอยากเลือกตั้งได้บอกกับนักศึกษาอีกว่า

“ที่ผ่านมามีคนบอกว่าเราพูดแต่ คสช. ออกไป ๆ จะออกไปไหน ไม่ทางออกให้ วันนี้เราหาทางออกให้แล้ว ด้วยการให้รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ เป็นรัฐบาลรักษาการ เมื่อเราหาทางออกให้แล้วก็ไม่เอา” (สิริวิชัย เสรีริวัฒน์, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2561)

รูปแบบการเคลื่อนไหวเริ่มจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ

เมื่อสื่อสังคมออนไลน์เริ่มมีข้อจำกัดที่เพิ่มมากขึ้น จึงนำไปสู่การชุมนุมบนท้องถนนครั้งต่อมาก็เปลี่ยนจากรูปแบบการตั้งเวทีปราศรัยเป็น แฟลชม็อบ โดยการนัดผู้ชุมนุมใส่เสื้อสีดำและกระจายตัวไปสู่ที่ต่าง ๆ และแกนนำก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการชุมนุมไปเรื่อย เพื่อรับมือกับการโต้กลับของรัฐบาล การเคลื่อนไหวทางการเมืองในยุคเผด็จการนั้น ย่อมมีการโต้กลับจากรัฐต่อกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง มีหลากหลายวิธีการ เริ่มจากการออกมาให้สัมภาษณ์จากรัฐบาลถึงการโจมตีกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง การให้ข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อฝั่งตรงข้าม ควรใช้มวลชนจัดตั้งหวังก่อให้เกิดความขัดแย้งซึ่งง่ายต่อการคงสถานการณ์ต่อไป

แกนนำกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง บอกกับนักศึกษาว่า

“มันค่อนข้างเป็นวิธีการเดิม ๆ พอสมควร สื่อฝ่ายนั้นมีการกระโจนข่าวตลอด เราชินแล้ว แต่ต้องอ่านเกมให้ออก เพราะเราก็เสียเปรียบตลอด เพราะเขาทำอะไรได้กว้างขวางกว่าเรา” (สิริวิชญ์ เสรีวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2561)

ถึงแม้ประเด็นข่าวต่าง ๆ จะเป็นวิธีการเดิม แต่ในระยะหลังมานี้ รัฐเริ่มปรับเปลี่ยนวิธีการเพิ่มมากขึ้น โดยการตั้งข้อกล่าวหาให้กับพวกที่มาร่วมชุมนุม การข่มขู่ ซึ่งได้ผลในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะการให้หมายจับ ตั้งข้อกล่าวหาที่รัฐบาลเลือกที่จะใช้เฉพาะบางคน เพื่อต้องการการเข้าใจผิดให้แก่ผู้ชุมนุมเองว่า มาด้วยกันแต่บางคนไม่โดน คนนั้นอาจจะป็นสายของสื่อ ซึ่งแกนนำกลุ่มคนอยากเลือกตั้งบอกกับเราว่า

“เมื่อก่อนใช้วิธี การจับแต่แกนนำ รอบนี้จับผู้ชุมนุมด้วย แล้วที่สำคัญไม่จับกวาด โดยบางคนก็จะพูดว่า ทำไมมีคนไม่โดนเป็นสายใช้ไหม สิ่งนี้ค่อนข้างที่จะสร้างปัญหาได้เยอะอยู่เหมือนกัน” (สิริวิชญ์ เสรีวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2561)

รัฐบาลสามารถเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับศาลได้ สามารถใช้ศาลในการรับรองอำนาจได้ และใช้

คำพิพากษาของศาลในการจัดการผู้ต่อต้านได้ ถือว่าเป็นเครื่องมือที่ประสบความสำเร็จของเผด็จการยุคใหม่ แกนนำกลุ่มคนอยากเลือกตั้งได้บอกกับนักศึกษาว่า

“รัฐบาลสามารถเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับศาลได้ สามารถใช้ศาลในการรับรองอำนาจได้ และใช้คำพิพากษาของศาลในการจัดการกับฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองได้ อันนี้ถือว่าเป็นเรื่องประสบความสำเร็จของเผด็จการยุคสมัยใหม่ ในยุคที่ไม่จำเป็นต้องอำนาจดิบเถื่อนในช่วงแรก แต่ก็ไม่ใช่เป็นการฆ่าฟัน ข่มขู่ใช้จิตวิทยา ในช่วงแรกไม่ต้องใช้วิธีที่แรงหรือใครโดนควบคุมตัวแต่แรกโดนเลย คุณหัวเสร็จแล้วพาไปในที่ป็นป่าแล้วก็ไปคุมตัวไว้ 7 วัน ไม่ให้รู้วันเวลา ใช้วิธีการนี้แต่ระยะหลังใช้ไม่ได้ มันรุนแรงน้อยกว่าสมัยก่อน แต่คนก็บอกว่า นี่คือการรุนแรง และให้ใช้เครื่องมือของศาล ในระยะแรกไม่มั่นใจในศาล ยุติธรรม ก็ไปใช้ศาลทหารก่อน ตอนหลังก็ศาลยุติธรรม พอผูกกับคนทางศาลมันก็บั่นถอนคนได้อีกแบบหนึ่ง การถูกศาลนัดบ่อย ๆ มันก็ทำให้คนเสียเวลา แล้วขบวนการที่ยืดยาว กระบวนการของตำรวจ ของอัยการ กระบวนการศาล ดังนั้นในเดือนพฤษภาคมต้องปรับเปลี่ยนวิธีการในการเคลื่อนไหวให้หลีกเลี่ยงการแจ้งหน่วยงานความมั่นคง การแจ้งคดีความให้มากที่สุด” (สิริวิชญ์ เสรีวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2561)

กลุ่มคนอยากเลือกตั้ง มีการปรับเปลี่ยนใช้วิธีการในการเคลื่อนไหวให้หลีกเลี่ยงจะเกิดปัญหาให้ได้มากที่สุดเพื่อความปลอดภัยของผู้ร่วมชุมนุม

บทสรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาการเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาชนไทยภายใต้รัฐบาลทหารหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 พบว่า ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง (Social Movement) ตามแนวคิด

ขบวนการทางสังคมใหม่ (New Social Movement) บนโลกใบนี้สามารถกระทำได้หลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการเดินขบวนที่มักเห็นบ่อยครั้ง การล่ารายชื่อ หรือการตั้งกลุ่มภายในเครือข่ายทางสังคม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล การเคลื่อนไหวทางสังคม ก็มีระดับของการแสดงออกเริ่มตั้งแต่การให้ข้อมูล ข่าวสาร ไปจนถึงการออกมาชุมนุมบนท้องถนน ซึ่งเป็นการอาศัยช่องทางที่เหมาะสมในบริบทของกระแสโลกาภิวัตน์ในการทำทลายอำนาจรัฐรวมศูนย์อำนาจ กระบวนการเหล่านี้ขึ้นอยู่กับว่า สถานการณ์ในขณะนั้นเหมาะสมกับการใช้วิธีการไหนมากที่สุด ในกรณีของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK38) เลือกที่จะใช้เครือข่ายทางสังคม ในการกระจายข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเสนอประเด็นปัญหาต่อสังคม ซึ่งการใช้เครือข่ายทางสังคม ก็มีข้อจำกัดในการใช้งาน กลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) ประสบปัญหาจากการนำข้อมูลความสนใจของผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ จากการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (AI) ทำให้การประชาสัมพันธ์ถูกปิดกั้นต่อบุคคลบางกลุ่มที่ไม่เคยมีความสนใจทางการเมือง แขนงกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง จึงปรับกระบวนการเรียกร้องด้วยการออกมาชุมนุมบนท้องถนน เพื่อเป็นเชิงประจักษ์และเปลี่ยนเครือข่ายทางสังคมเป็นเสมือนวิทยุกระจายเสียงในการเรียกรวมพล ซึ่งเป็นไปตามขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ ทั้งแนวทางยุทธวิธีการเคลื่อนไหว รวมไปถึงจนถึงผลกระทบจากการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39)

การเลือกออกมาชุมนุมบนท้องถนนของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) นั้นก่อให้เกิดผลกระทบวงกว้าง หลายสำนักข่าวรายงานเกี่ยวกับเรื่องนี้ แม้จะเป็นการรายงานที่สั้นกะทัดรัด แต่สามารถสร้างแรงกระเพื่อมให้แก่คนในสังคมในแง่การตระหนักถึงสิทธิการเลือกตั้งได้เป็นอย่างดี บุคคลจำนวนไม่น้อยที่มีความคิดเห็น

ทิศทางเดียวกัน ก็ถือโอกาสมาเข้าร่วมกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) รวมไปถึงตัวของรัฐบาลเอง ก็ต้องออกมาให้ความชัดเจนต่อประเด็นที่กลุ่มคนอยากเลือกตั้ง (MBK39) เรียกร้องเพื่อลดแรงเสียดทานในสังคม

ในทางกลับกันอายุระชืดขึ้นถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย ในรัฐบาลเผด็จการทหารเช่นนี้ จึงมีการออกมาจับกุมและนำผู้เข้าร่วมชุมนุมจำนวน 39 คน นำมาสู่ชื่อ MBK39 ในที่สุด นอกจากหมายจับแล้ว รัฐบาล คสช. ยังสร้างความยำเกรงให้แก่ตนด้วยการลงโทษทางจิตวิทยา ไม่ว่าจะเป็นการปรับทัศนคติ การประกาศหมายจับบ่อยครั้ง จนนำมาสู่ความเบื่อหน่าย หรือกระทั่งการก่อให้เกิดความไม่สบายใจต่อผู้ครอบครองผู้ที่แสดงตนต่อต้านรัฐบาล รวมถึงการเข้าถึงอำนาจศาลทำให้รัฐบาล คสช. ยิ่งทะนงตัวสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

บทความชิ้นนี้เป็นการศึกษาการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชนไทย ภายใต้รัฐบาลเผด็จการ ซึ่งพบว่า แม้ว่าบรรยากาศทางการเมืองจะไม่เอื้ออำนวย แต่การมีส่วนร่วมที่เกิดจากภาคประชาชนเองก็ยังคงดำเนินต่อไป ภายใต้การเคลื่อนไหวของขบวนการทางสังคมใหม่ ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ว่า ภายใต้ระบอบเผด็จการที่ทุกอย่างดูสงบ แต่แท้จริงนั้นซุกซ่อนความขัดแย้งและความคิดที่แตกต่างเอาไว้ได้พรม

ดังนั้น ถ้าหากผู้มีอำนาจรัฐตั้งใจที่จะแก้ปัญหาในระยะยาวเพื่อต้องการให้เกิดความสงบอย่างแท้จริง จึงควรเกิดจากการเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ตามวิถีแบบประชาธิปไตย มากกว่าที่จะใช้อำนาจปิดกั้นการเคลื่อนไหว เพราะคิดว่าเป็นความสงบดังเช่นที่เป็นอยู่

เอกสารอ้างอิง

- ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2552). *กรอบการวิเคราะห์การเมืองแบบทฤษฎีขบวนการทางสังคม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิไฮน์ริค เบิลล์ สำนักงานภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.
- มาร์ค คักซาร์. (2557). *สังคมไทยในวังวนแห่งวิกฤตเปลี่ยนผ่าน In the vertigo of change: How to resolve Thailand's transformation crisis*. แปลโดย ภัคดี วีระภาสพงษ์; สฤณี อาชวานันทกุล; ธร ปิติตล; ภูมิ น้ำวล และ ฐณัฐ จินดานนท์. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส พับลิชชิง เฮาส์.
- หัชชากร วงศ์สายัณห์. (2560). ระบบคุณค่าในวัฒนธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่น. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์*, 4(2), 189-209.
- เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และอรอร ภูเจริญ. (2554). แนวทางการประยุกต์มาตรการสากลเพื่อการต่อต้านการทุจริตของประเทศไทย (International Counter Corruption Measures and Practices: Application for Thailand). *วารสารวิชาการ บ.ป.ช.*, 4(1), 72-93.

สัมภาษณ์

- สิริวิทย์ เสรีวิวัฒน์. (สัมภาษณ์) 9 พฤษภาคม 2561.